

Henriette Romme Lund:
Hvad skaber en lystlæser? Undersøgelse af meget
læsende børns læsevaner i forbindelse med Smart-
Parat-Svar-quizen

Nina Christensen: Formidlingsmæssige perspektiver i
undersøgelsen

Center for Børnelitteratur, 2007

center for børnelitteratur

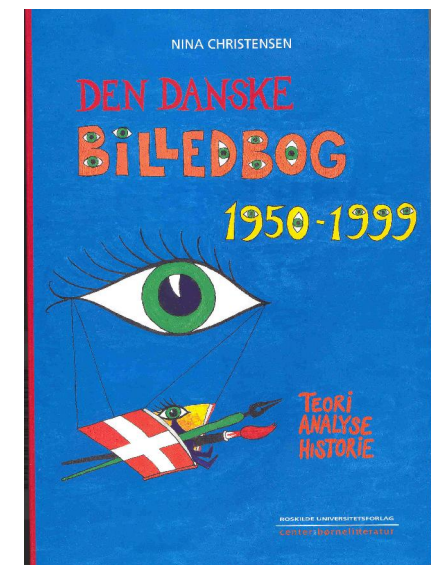
- Forskning
- Formidling
- Forfatterskole
- Bibliotek

www.cfb.dk

Formidling af forskning

- Centerets skriftserie
- Undervisning, foredrag (dobbeltdforelæsning om Astrid Lindgren 12.11.kl. 15)
- Master i Børnelitteratur, www.dpu.dk/master
- seminarer fx "Statusseminar" 26.1. og "Aktuel børnelitteraturforskning" 29.3.07

Udgangspunkt for undersøgelsen

2005: Gentofte Bibliotekerne søger Udviklingspuljen for folke- og skolebiblioteker til projekt under overskriften "Bibliotekernes betydning for børns læsning"

CfB undersøgelse formål: "at tegne et billede af de mest aktive og interesserede boglæsere i 11-12-års alderen".

Praktisk om undersøgelsen

- Spørgeskemaundersøgelse af 399 børn, der gik i klasser, som deltog i quizzen.
- interviews med 6 af de deltagende hold, deriblandt vinderholdet.

Interviews lagde vægt på:

- muligheden for at skabe rollemodeller for børn i forbindelse med boglæsning
- børnenes opfattelse af mulighederne for at skabe opmærksomhed omkring læsning

Henriette Romme Lund konklusioner på *spørgeskemaundersøgelse*: de adspurgte børn:

- låner oftere bøger på skolebiblioteket end på folkebiblioteket. Konstant brug af skolebiblioteket, fald i brug af folkebibliotek i forhold til tidligere undersøgelser
- læser langt oftere i deres fritid end børn generelt i tidligere undersøgelser
- er vokset op med højt læsning i hjemmet
- finder inspiration til læsning blandt familie, kammerater, tv og radio, men ikke fra nettet
- peger på "sig selv" som inspirationskilde til læsning
- opfatter sig selv som kompetente læsere

Placerer sig generelt over de tal, der fremkommer ved tidligere undersøgelser

Henriette Romme Lund konklusioner på
interviewundersøgelse: de adspurgte børn:

giver udtryk for at de læser:

- fordi bogen giver dem mulighed for oplevelser, uden at de skal bevæge sig noget sted hen,
- fordi de kan danne sig deres egne billeder af personer og steder,
- fordi de kan have bogen med sig overalt,
- fordi man selv kan bestemme, hvornår man skal starte og slutte,
- fordi de får viden og færdigheder ved at læse

Indflydelse fra hjemmet:
forældrene har iflg. børnene haft stor indflydelse på om de
er blevet flittige læsere ved

- at tage dem med på biblioteket og i boghandlen,
- at give dem inspiration til læsning,
- give dem bøger,
- at læse højt for dem

Indflydelse fra institutioner iflg. de interviewede børn

Skolen har styrket deres interesse for læsning gennem læsefremmende initiativer

Skolebibliotekaren og folkebibliotekaren har styrket deres interesse gennem formidling karakteriseret ved god kontakt og dialog

Børnene fremhæver folkebibliotekets service og ekspertise omkring bøger

Henriette Romme Lund: At de er blevet meget læsende børn er kombination af tre faktorer:

- Institutionelt miljø: Børnene oplever opbakning, fokus på og engagement i bøger og læsning på deres skole og hos deres klasselærer. Skole- og folkebibliotekaren er en stor inspirationskilde for deres læsning, og de er flittige brugere af skole- og folkebiblioteket.
- Privat miljø: Børnene oplever opbakning til at læse, får inspiration til deres læsning og ser en interesse for bøger hos deres forældre. Hos deres venner er læsningen enten en accepteret interesse eller en interesse, som de deler med dem.
- Egen lyst og prioritering: Børnene udviser selv en interesse i at læse, de vælger bogen og læsningen frem for andre medier og aktiviteter og i deres valg af bøger opfører de sig både selvstændigt og lystbetonet.

Nina Christensen – formidlingsmæssige perspektiver

Udgangspunkt i påstået modsætning mellem lyst og læring – eksisterer tilsyneladende ikke hos børnene

Findes hos nogle voksne fagpersoner som del af faglige skel og identiteter

Findes delvist i børnelitteraturens institutionelle tilknytning til undervisningsministeriet, socialministeriet og kulturministeriet

Udtalelser om formidlere:

- som person: positivt: "sød" og "hjælpssom" – negativt: dem der tysser, springer dem over i køen, ikke vil/kan svare.
- en god bibliotekar er en "der kan finde en god bog"
- oplever at bibliotekaren lytter til deres ønsker og interesser
- gode bibliotekarer er dem, der har læst meget og ved meget om bøger

ønske om respekt for barnets viden og læsning

ønske om at møde formidlere, de kan respektere: fagligt og personligt

NC: perspektiver/udfordringer

- målrettet formidling: både mod hjem, der ikke har tradition for at bruge biblioteket og mod de meget læsende børn
- børn/kammerater som litteraturformidlere,
- forældre som litteraturformidlere,
- betydningen af voksne professionelle læsere som rollemodeller og ikke mindst som ligeværdige dialogpartnere for børnene,

NC: perspektiver/udfordringer

fortsat

- læsning ikke kun i et "lystlæsnings"-perspektiv, men også læsning som kilde til viden,
- mulighederne for udvikling af den faglige udveksling mellem folkeskolelærere, skolebibliotekarer og folkebibliotekarer også i forhold til litteraturformidling til børn,
- sikring af at voksne professionelle læsere og litteraturformidlere – folkeskolelærere, skolebibliotekarer, folkebibliotekarer – har de uddannelses- og efteruddannelsesmæssige forudsætninger for at levere den kvalificerede dialog om bøger, som børnene efterspørger.

**Konklusioner kan støttes af: Kirsten Drotner, Heidi Jørgensen og
Lotte Nyboe: Børnebiblioteket som læringsrum. Kultur,
kommunikation, medier.
Århus: Århus kommune 2006**

Overordnede anbefalinger: bl.a.

Vidensbegreb:

”Vi anbefaler, at bibliotekerne anvender et bredt vidensbegreb. Viden er et resultat af læreprocesser, der omfatter både rationelle og emotionelle kompetencer. Viden omfatter derfor både oplevelse, oplysning og læring.” (s. 6)

Målgruppe:

”Vi anbefaler, at bibliotekarerne tager afsæt i brugerperspektivet og en kommunikation med, ikke formidling til, børn. Denne kommunikation må differentieres i forhold til forskellige målgrupper (...).” (s. 7)

Om bibliotekaren som formidler

”Bogen er stadig det centrale medie på børnebiblioteket. Ifølge den seneste kulturvaneundersøgelse (...) kommer 75 % af de børn og unge, der besøger biblioteket for at låne materialer, bøger og blade.” (s. 41)

”Det er tydeligt, at de fleste bibliotekarer er mest fortrolige med at formidle bøger. De nye medier skaber en større usikkerhed hos bibliotekarerne, fordi vurdering og formidling af audiovisuelt materiale og multimedier ikke indgår centralt i bibliotekarens uddannelse og kernefaglighed. Bibliotekarens mediefaglige kompetence, når det gælder andre medier end de trykte, vedrører databaser og søgning, men de har ringe forudsætninger eller tradition for at vælge, anbefale eller tale med børn om fx computerspil eller film.” (s. 48-49)

NC Konsekvens

Nødvendigt med diskussion af bibliotekarens rolle som henholdsvis specialist og generalist – både i forhold til medier og målgrupper.

Er det muligt for én person at være en kompetent dialogpartner for barnet i forhold til alle medier?

”Hvad skaber en lystlæser?” tyder på, at de meget læsende børn ønsker og søger specialister.